

Kártérítés vízfertőzésért

Erdekes perben ítélezett a miskolci járásbíróság. Az Észak-magyarországi Horgász Egyesület, amelynek területéhez tartozik a Sajó is, kártérítési keresetet indított a sajátbányai Észak-magyarországi Vegyiművek, a kazincbarcikai Borsodi Vegyiműveknél, valamint az ózdi kohászati üzemek ellen, mert az üzemek olyan ipari szennyvizet engednek a folyóba, amely a halállományt pusztítja. A bíróság a három borsodi üzemet 240 000 forint megfizetésére kötelezte, két évre visszamenően, s így a kártalanítás összege eléri az 1 200 000 forintot.

Szakács-sikerek

A londoni Hilton-szálló nemzetközi éttermében véget ért a háromhetes magyar étel-ital fesztivál, amelyen vezető budapesti szakácsművészek mellett Lakatos György cigányzenekara is részt vett. A Hilton étterme estéről estére zsúfolásig megtelt, s az igazgatóság hetekkel meg akarta hosszabbítani a fesztivált, de erre a magyar résztvevők otthoni elfoglaltsága miatt nem volt mód. A rendezők véleménye szerint a magyar fesztivál minden eddigi hasonló rendezvényénél nagyobb sikert aratott.

Pesti esték

Az előadás plakátja világosan és félreérthetetlenül közli, hogy Pablo Neruda *Joaquín Murietta tündöklése és bukása* című darabja, melyet nem sokkal a chilei ősbemutató után Európában először a mozgóképi *Thália Színház* vitt színpadra, „zenés, táncos, költői játék”. Azaz: *nem dráma*. Legalábbis különös tehát némely bírálók erőlködése, akik a hagyományos dramaturgia régi lövészárkáiból szórják a tüzet erre a tradíciók normáival nem mérhető, nem skatulyázható alkotásra, és azt kérdik tőle számon, ami természeténél fogva *nincs és nem is lehet benne*: a drámát, a drámai intenzitást.

Pablo Neruda nem drámát írt. Költői játékának az a célja, hogy emléket állítson Murietának, ennek a „tündöklő chilei haramiának”, aki – több mint száz esztendővel ezelőtt – tetté, cselekedetté, akcióvá fogalmazta az USA-ba vándorolt honfitársainak jogos és tüzes elégedetlenségét. A költő eszközeit – éppen ennél fogva – nem a drámából, hanem az epikából és a lírából választotta. Színpada legjobban *Brecht epikus drámáira* emlékeztet, azzal a sajátos és lényeges különbséggel, hogy Neruda nem Brecht intellektuális analíziseivel dolgozik, hanem *a líra érzelmesebb, szenvedélyesebb anyagával*. Még játékának fura, szürrealista tarka-

Nem is láttam még olyan hosszú és keskeny üzemcsarnokot, mint a szegedi kötélgyárét. Ötszáztizennégy méter hosszú. Roppant egyszerű építmény: kívülről, a Tolbuhin sugárút felőli oldala nem magasabb egy normális kerítésnél. Ez az oldal téglából van, minden többi része fából, a belső oldala is. Sőt, valamikor nem is volt oldala az udvar felől...

— Télen a szél befújta a havat — mondja Molnár László segédművezető, aki szívesen kalauzol végig az óriási tekepályának beálló műhelyben. — Gyakran úgy kezdtek a munkát, hogy havat lapátoltunk.

Már 1902-ben...

— Mióta dolgozik itt? — kérdelem a fiatalos megjelenésű embertől.

— Huszonkét éve. Kerekhajóként kezdtem. Akkoriban minden gyerek úgy kezdte. Ma már nincs ilyen munka.

— Nehéz volt?

— Az.

— Öreg ez a gyár?

— Elég idős már. Apám jobban tudná, ötven esztendő dolgozott ebben a csarnokban. Kilencszázkettenben már készítették kötelet ezen a helyen.

Szép, fehér színű perlon anyag fut a végtelenbe. Három szálból áll össze egy pászma — így mondják —, s három pászmából lesz a kilenc ágú kötél. Vastag és nagyon erős. A honvédség rendelte mentőkötélnek. A sarokban színes műanyagkötelet látok. Polietilénből készítették.

Ázik a kötél

Színes polietilénből — Szakítópróba — teherautókkal
Új olasz gép — Svájcba és Nigériába is

— Ez nem ázik át, vízhatlan, úszik a víz tetején — mondja kísérőm magyarázatoként, s büszkeséggel van a hangjában.

Eszembe jut erről, hogy valamikor ázott a kötél, nem csak a gyárban, hanem odahaza is. Apám áztatta a lavórban. Ijesztgettek vele, de néha oda is csaptak. Azóta nem is szeretem a köteleket.

Szűj helyett is

A nagy és vastag kötelek talán hasznosabbak. Segítésgéppel hajók vethetnek horgonyt a tengeren, vagy parthoz köthetik tatjukat. Erdekes, hogy itt a kötélgyárban transzmissziós megoldású a gépek mozgása. Szűj helyett kötelek hajtják a kerekeket is. Erős és vastag kenderkötelek.

— Milyen erős? — mutatok a karikába csavart vastag perlon kötelekre.

— Nem is tudnám hirtelen megmondani — válaszol zavartan a segédművezető. — Pesten végzik a szakítópróákat.

Aztán példázódunk. Azt mondja Molnár László, hogy két erős teherautó háttal egymásnak elindulhatna ellenkező irányba, de ezt a kötelet nem tudnák elszakítani. Az erősebbik kocsi elhúzná a gyengébbet, de a kötél maradna.

A munkások többsége férfi. Általában idősebbek. Nehézen kapnak új munkát. Télen hideg ez a keskeny hosszú hodály. Egy azonban biztos: aki itt ki-
húzz egy telet, megmarad hűségesen a kötélgyártó üzemben, mint Báló Jani

bácsi és társai, Selyem Ferenc, Sándor György, és maga az üzemvezető is, Zöldi József.

Fehér munka

Selyem Feri bácsi mondja, hogy az apja is itt dolgozott, s most már ő is kihúzza azt a néhány évet a nyugdíjáig. Nézi a fehér perlonkötelet, s nosztalgikusan megjegyzi, hogy régen is volt „fehér munka”.

— Fehéritettük a kenderkötelet, az angolok úgy kívánták. Áztattuk vízben, aztán klórban. Szép volt az, igazán prima volt.

Társai, Sándor György is meséli a régi időket. Kérdelem tőle, hogy rokona-e a volt híres futbalista: a Csikar, Sándor Károly. Nem rokonok, de az ő családja is kiterjedt, s ha úgy összejönnek, „nagy tál szilvásgombóc” elfogyna uzsonnára — mosolyognak Gyuri bácsi megjegyzésén.

Persze van itt kontraszt is. Nemrégiben megérkezett egy olasz kötélgyártógép a SIMA-cégtől. A munkások tréfásan „siminek” becézik a fürge és ügyes masinát. A munkaterem nem nagy, talán tízszor hat méteres, s a két részből álló gép kényelmesen elfér benne. Nyolcmilliméter vastagságú kötelet sodor a SIMA-gép és két munkás irányításával nyolc óra alatt ötezer méter az eredmény. Az öreg munkások csodájára járnak a termelékeny szerkezetnek.

A raktárban szép rend van. Van itt mindenféle és fajta kötél: a kévektől zsinórtól a hajókötélig. Címkezik a készárut. A takaros kötélfékeket a svájci gazdák tehenei viselik majd, de van olyan csomag is, amelyet a távoli Nigériában várnak.

Búcsúzóul megkérdem Selyem Ferencét, hogy mennyi kötelet gyártott életében.

— Hajaj — néz rám csodálkozva — ki tudná azt összehámozni? Naponta tizenhárom-tizennégyezer métert. Néha kétszer körülményezt a golyóüst.

Igen, Nem is ártana ennek a golyóüstnek, ha jól megkötnék, nehogy szétessen egyszer.

Gazdag István

Odnoposoff kamaraestje

Másodszor járt nálunk Riccardo Odnoposoff bécsi hegedűművész. Péntek este a Tisza-szálló nagytermében zsúfolt nézőtér csodálhatta egészen kivételes zenei tehetségét. Partnerével, Eduard Mrazekkel a kamarairodalom három népszerű darabját: *Veracini* (e-moll szonáta), *Prokofjev* (II. szonáta) és *Beethoven* (Kreutzer szonáta) műveit szólaltatta meg, programja második részében pedig Bach ugyancsak közismert E-dúr szólószonátáját mutatta be.

Odnoposoff kivételes egyéniség, s ha hasonlítani akarjuk valakihez, talán David Ojstrah nemes veretű, energikus, immanens élményanyagból fakadó játékára emlékeztet: az 1937-es brüsszeli zenei versenyen például megosztva nyertek első díjat. Művészetét a klasszikus iskolázottság, tökéletes mesterségbeli tudáson túl magas hőfokú koncentrátság, szigorú igényesség, hangszerének a művek szelleméhez igazodó példás fegyelve jellemzi. A muzsika belső törvényeinek

Megszűnt egy privilégium

Lapunkban korábban többször is szóvá tettük, hogy a DÉGÁZ Szegeden nem elég gyorsan tud eleget tenni megrendelői kérésének, mivel a gázkészülékek beszerelését, a gázkészülékek meghibásodásának javítását egyedül és kiváltságosan a DÉGÁZ szerelői végezhetik. A gázszolgáltatásba bekapcsolt előfizetők száma azonban mind nagyobbra növekedett az évek során, különösen az elmúlt esztendőben, s ez a folyamat napjainkban is tart.

Érthető, hogy a lakosság szolgáltatásában mind nehezebb problémák hárultak a DÉGÁZ-ra.

Privilégiumát részben már korábban megosztotta egy szerződés alapján a Csongrád megyei Építőipari Vállalattal és más építővállalatokkal, hogy az újonnan épült házakban a gázbeszereléssel kapcsolatos munkákat elvégezhetik saját szerelőikkel, csupán a bekötéskor, a munka átvételekor tart műszaki vizsgálatot a DÉGÁZ, hogy a beszerelés minden tekintetben szakszerű legyen.

Maradt azonban továbbra is a fogyasztói igény kielégítésének megoldása. Sok olvasónk tette ezt szóvá az utóbbi időben is. Újabban Csányi Ferenc Madách utca 9/b szám alatti lakos írta levelében: „A gáz bevezetésével kapcsolatos berendezési

munkák egy részét át kellene engednie a DÉGÁZ-nak szakipari vállalatoknak és kisiparosoknak, természetesen megfelelő előzetes és utólagos ellenőrzés mellett. Jótállási alapon az elromlott készülékek javítását aránylag kevés kifogás mellett a DÉGÁZ végzi. Sok készülék jótállása azonban már lejárt, s ez folyamatos. Azt jelenti, hogy ezután a tulajdonos költségén javítanak. A karbantartáshoz azonban nemcsak szerelő, hanem pótalkatrész is szükséges. Ez a kérdés tisztázatlan és máris sok a panasz.”

A sok éves probléma, a DÉGÁZ privilégiuma, mint értesültünk, e tekintetben is megszűnőben van. Árvi József, a Szeged megyei jogú városi tanács vb elnökhelyettese arról tájékoztat bennünket, hogy a probléma megoldása miatt megkeresték az Országos Gázipari Trösztöt. Bencze László vezérigazgatóhelyettes arról informálta a tanácsot, hogy Szegeden a jövőben azok a kisiparosok is végezhetnek gázbeszerelést, gázkészülék-javítást, akiknek erről szakképesítésük van. Természetesen az általuk végzett munkát mindig követi a hatósági átvétel. Hogy ilyen munkát végezhessenek a szakiparosok, arra engedélyt kell kérniük az illetékes kerületi tanácsoktól.

L. F.

A Pillangókisasszony felújítása

Puccini remekének pénteki előadása szintén sikert aratott. A siker tényezői: a Szegedi Nemzeti Színház együttesének jól felépített, a legapróbb részletekig kidolgozott zenei és színpadi munkája, a rendezés bátor lendülete és egyenesvonalú fokozása, ami *Versényi* Ida hagyománytisztelő, de az eddiginél emberibb, meg-

győzőbb hangvételű jellemábrázolásaiból ered.

Vaszy Viktor vezénylese, drámai feszültséget, lírai bájt, igazi költőiséget (a darabban oly sokszor tapasztalt érzelmek egzotikum nélkül) kapcsolt egybe szuggesztív hatással. A méltán népszerű opera 130-ik szegedi színpadravitelének díszlettervezője, Sándor Lajos felrészítette a színpadot: a korszerű játékhöz igazodott térben és színben. Külön elismerés illeti az énekesek jól egybehangolt, tiszta szövegmondását. A címszerepben *Karikó Teréz* a tökéletesen lány szívét és emberiségét mind hajlékony hangjának egyre gazdagabb árnyalataival, mind játékának póztalanságával hozta közel a hallgatókhoz. Második felvonásbeli áriáját megismételtették. Bárányos meleg mezzóijával megérdemelt sikert aratott *Lengyel* Ildikó Suzukija. A tengerész-tiszt szerepében *Vadas Kiss* László hőstenorjának fényére figyeltünk fel. Megjelenése és hangkultúrája erre a szerepkörre predesztinálják. Pinkerton mellett igazi férfiaságot hangszúlyozott *Gyimesi* Kálmán konzulja, amikor a léháb barát lelkiismeretét igyekezett ébren tartani. Hangban és zeneileg hibátlan volt, s az előadás egyik biztos támasza.

A kisebb szerepekben is csupa új erőt felvonultató darab sokat ígérő, hangilág és szerepfarmálásban egyaránt meglepő énekesét ismertük meg *Juhász* Józsefben. *Halmi* László, *Szabady* István és *Vigh* Irén jól egészítették ki az együttest. A női kar kamarakórusi létszámmal hibátlanul alkalmazkodott a címszereplőhöz.

A forró sikerű előadásról felvétel készült a rádió számára.

N. I.

Szatmári Géza